
This item was submitted to [Loughborough's Research Repository](#) by the author.
Items in Figshare are protected by copyright, with all rights reserved, unless otherwise indicated.

4AT9_mp3_Our Story_Oral Histories of Women from Turkey

PLEASE CITE THE PUBLISHED VERSION

LICENCE

CC BY-NC-ND 4.0

REPOSITORY RECORD

Takanay, Aslı. 2020. "4at9_mp3_our Story_oral Histories of Women from Turkey". Loughborough University.
<https://doi.org/10.17028/rd.lboro.13341131.v1>.

Ben 1955, 2 Aralık doğumluyum. Çok büyük bir kar yağmış, ben öyle dünyaya gelmişim ve dünya ile ilişkimiz kopuktu. 40 haneli bir köyde dünyaya geldim. Elektrik yok, su yok, telefon yok yani bu hiçbir şey yok bunlarla ilgili. Doktor yok, sağlık yok, hiçbir şey yok. Orada, dünyaya geldim, orada büyüdüm. Beş yaşımdan sonrasını hatırlıyorum zaten; beş yaşıma kadar olanları hatırlamıyorum. İki katlı, altı ahır bir evde dünyaya geldim. Gaz lambasıyla, ocakla, şömineli evlerde, yani böyle köy evini hayal edin işte. Bilmiyorum, bir köy evinde büyüdüm. İlkokulu köyümde bitirdim. Bir Yunanca öğretmenimiz, bir Türkçe öğretmenimiz vardı ama Türkçe öğretmenimiz; din eğitimi vermek üzere ayarlanmıştı. Altı sene din eğitimi verdi bize. Din eğitimi değil, Kuran'ı okuyabilme, tevcit şeyle işte anlatabilme, altı sene Kuran okudum. Ama Kur-an'dan bir şey anlıyor musun? diye sor! Anladın mı? diye bir şey sor, hayır anlamadım. Taaa, 17 yaşıma kadar. 17 yaşıma kadar, Kuranı Kerim'den bir şey anlamadım. Altı sene okuduktan sonra, okumayı çok isterdim ama kızlar okumaz deyip, köy yerinde bunlara izin verilmedi. Yani, okumama izin verilmedi. Büyük bir savaş vermeme rağmen ailemle, olmadı.

Köyümüze Türkiye Balıkesir "****" mezunu, ilköğretim okulu mezunu bir öğretmen atandı. Türkiye mezunu, Türkçe öğretmenimiz atandı. Onun sayesinde, hayatım bütünü bir şekilde değişti. Ne köylü bir aile kavramı kaldı, ne o dünyayla ilgili bir hayatım oldu, tamamen değiştim. 16 yaşında onunla evlendim. Bize gelen öğretmenle evlendim. Onun köyüne gittiğimde, onun babası köyün hatibiydi. Bir de Rum Köyü, Çingene Köyü, Türk köyü, üç köy bir arada. Üç, milliyet bir aradaydık orada. Papazla, bir din adamının, yani Müslüman din adamıyla, Hristiyan din adamının, ortaklaşa ilk eğittikleri bir insanım. Yani, iki dinin birleşerek eğitildiği, yani felsefeyi orada tanıdım. Yani, bu iki insan sayesinde tanıdım. Dünyayı bu iki insan sayesinde tanıdım. He, dünyaya nereden açıldım? Dünya ya da köyde bir tek radyo biz de vardı, bir de başka bir ailede vardı, radyoyla açıldık dünyaya da. Yani, köyün dışında, başka bir dünya olduğunu, 10 yaşlarında falandık, falandım öyle öğrendim. Sabahat Tümer'leri radyodan öğrendim. Nazım'ları, radyodan öğrendim. Onların şeylerini. O zaman böyle değildi, özgürce yayınlanıyordu, arkası yarınlarımız vardı. Yani, ilk eğitimim aslında radyoyla başladı.

Sonra, bir, iki Hristiyan; bir Hristiyan, bir Müslüman din adamının eğittiği bir insan olarak kaldım. Bir siyasi olaydan dolayı, Türkiye'ye göç etmek durumunda kaldım. Rum İlkokulu'nun öğretmeni, görevden alındı, Türkiye Hükümeti tarafından. Yunanistan'da, benim eşimi görevden aldı. Yani, karşılıklı, ne denir ona bilmiyorum. Karşılıklı bir şekilde, görevden alınmalar oldu. Siyasi baskılar başladı bize orada. Kıbrıs, Yunanistan olayları başladı. Türkiye, Kıbrıs, Yunanistan üçgeni başladı. Kıbrıs'ta, savaşında biz Yunanistan'daydık. Daha sonra, '78 de buraya göçtük. Göçtükten sonra, tabii ki mülksüz olarak, eşim şeyi atlayarak, Meriç'i atlayarak geçti. Yunan vatandaşıydı ve Yunan vatandaşıydı. Geçti, kayıkla bir karşıya geçti işte tutuklandı, falan filan. 78'de göçtü. 84'te, 85'te uğraşa uğraşa bir kimlik edindik. Edindi, o Türk kimliği edindi. Benim, iki tane de kız kardeşim var. Biri, sizlere ömür. Onlar bizden önce gelmişlerdi. Kız lisesinde yatılı okudular. Daha sonra ikisi, birisi "****" Üniversitesi Edebiyat Bölümü, birisi sosyoloji bölümünü bitirdi ama biz yabancı uyruklu olduğumuz için, burada direnemiyorduk bile. Dilenmemiz bile yasaktı. Yani, Suriyeliler gibi değildik. Öyle bir rahatlığımız yoktu. Bize para veren de yoktu, pul veren de

yoktu. Yani, yokluğu da anlatamam yani çektiğimiz sıkıntıları. Varlıktan gelip yokluk, yokluktan gelip varlık hemen çoğalan bir şeydi.

Eşim öğretmenliğe müracaat etti doğal olarak. Millî Eğitim Bakanlığında gelen yazı şöyleydi; en son çalıştığınız ilin adına doğal olarak zaten en son çalışılan yer: Gümölcine, yazılmış oraya. Tekrar belirtildi. Tekrar gelen yazıda şu yazıyordu; -çok komik- Gümölcine bizim hangi ilimizin ilçesi? Yani, ben Milli Eğitim'in bu kadar cehaletini anlayamamıştım ama şimdi anlıyorum artık. Yani, Gümölcine bizim hangi ilimizin ilçesi? Ve bu; "****" İlköğretim mezunu. Buradan mezun. Doğal olarak tayinimiz çıkmadı. Kıbrıs-Yunanistan Dairesi Başkanlığı vardı, oradan bir tanıdığımız vardı. Bu adama gidip; el etek öpüp, tayin istedik. Yokluk, son derece, anlatamam fakirliği ama babamın yardımıyla bir ev aldık, kiramız yok. Neyse, o adamcağızın yardımıyla tayinimiz çıktı, sınava girdi. O zaman yeni çıktı sınavlar. Şu KPSS denilen sınavlara girdi, sınavlarda başarılı oldu. Tayinimiz çıktığında; telefon yok, o zaman da yok. Komşudan beni aradı dedi ki: "Tayinimiz, Tunceli'ye çıktı." Öyle seviniyorum ki, ama 22 yıllık öğretmen, stajyer atanıyor. Düşünebiliyor musun? O an için anlamıyorsun; korkunçluğunu, işin boyutunu anlamıyorsun. Gidip, sevine sevine küçük bir bakkal işletiyordum, eşim oturuyordu bakkalda. Gidip dedim: "Ne var?" dedi. "Bil bakalım tayinin nereye çıkmış?" Sanki, Aksaray'a çıkmış, sanki Fatih'e çıkmış gibi. "Nereye çıkmış?" dedi. Ya, dedim: "Tunceli'ye çıkmış!" Ama dedim, Tunceli neresinde bu? Ben buranın coğrafyasını bilmiyorum. Nereden bileyim yani? Bana Yunanistan'ı sor, anlatayım da onu bilmiyorum. "Ya," dedi, "Çok mu sevindin?" Dedi. "Çok sevindim" dedim. "Tabii ki, çok sevindim." dedim. "En azından yani mesleğini yani icra edebileceksin." Bu, o aşamaya gelene kadar, yapmadığımız iş kalmadı. Oraları zaten çok uzun bir hikâye, kısa geçiyorum. Dedi ki: "Tunceli, bilmiyor musun?" Açtı haritayı gösterdi. Dedi ki: "Buranın ulaşımı da yoktur." "İyi, yapacak bir şey yok, gideceğim " dedi. Neyse, Tunceli'ye gitti. Bir ama üç- beş ay geçti üzerinden, tabii sadece mektuplaşabiliyoruz. Bir de şehre indiğinde, Erzincan'a yakın bir mezra da görevliydi. Ancak görüşebiliyorduk. Bir gün bana şöyle bir mektup yazmış, -hiç unutamıyorum.- Ben para bekliyorum İstanbul'da, yani maaş alıyor ya! Ben de geçineceğim. "Senden bir ricam olacak, eğer biraz paran varsa, bana biraz para gönder." Şu, şu, şu kitapları da al gönder, ders kitaplarını da gönder, şu, şu hikâye kitaplarını da gönder." Yani, benden istemediği hiçbir şey kalmamış. Ben de yazdım ki, dedim: "O zaman ben oraya bir okul açayım, bir kırtasiye açayım. Ya sen benden bir okul açmamı istiyorsun. Maaşını da ödememi istiyorsun yani böyle bir şey var mı? Gene, yani; buldum, buluşturdum. Dışarıya el işi yapıyorduk, gönderdim de bu parayı niye istediğini sordum. Buradaki çocukların yiyecek ekmekleri yokmuş. Çökelek ve şey yiyorlarmış yufka ekmeği, tandır. O zaman, biz tandırı bilmiyoruz. Onu yiyorlarmış ve durumları çok kötüymüş. "E, sen bunları ne yapacaksın peki bu parayla?" "E, ben onlara değişik bir şeyler alacağım. Değişik şeyleri tatmalarını sağlayacağım." Bu 87' de oluyor, bu olay yalnız, 87' de. Neyse, PKK'nın da son şeyleri böyle, yani en kızgın olduğu dönemleri, PKK da var. Biz gidemedik, biz İstanbul'dayız. Sonra, (bu onun hikâyesine döndü yalnız. Benim hikâyemden çok, eşimin hikâyesine döndü (gülüyor). Beni bağladığı için anlatıyorum, benim hayat çünkü bu!

Neyse, bu o sene orada kaldı. Sonra PKK köyü bastı, köye şey yetişemediği için, asker gelmediği için, savcı gelmediği için, ölüleri teşhis etmek; oradaki iki öğretmen, bir ere düştü. Eşimin buna şeyi kalmamış yani kaldıramamış ve olayı yaşayıp, gördükten sonra zafiyet geçirmiş, yemek yiyememiş. Yani, çok korkunç bir olaymış. 16-17 yaşlarında bir kız çocuğu, ona gelip, banyo yapıyormuş. Onu topluma kazandırmaya çalışıyormuş. Olmamış öyle bir şey, o çocuk öldürülmüş, o da gidip o çocuğu teşhis edince, daha sonra yemek yememeye başlamış. Yanında bir ebe vardı, bir de şey vardı, bir müdür, bir arkadaş daha vardı. Sonra, köy kapatıldı. Zafiyet geçirmiş. O zafiyetten sonra, bir daha da toparlaması çok zor olmuş, 45 kiloya düşmüş. Ben görmüyorum, bizim haberimiz yok. Bana mektupları geliyor sadece. Tabii maaşı gelmiyor. Maaşı köylülere gidiyor, çocuklara gidiyor. Helali hoş olsun. Bir ara oraya, o okula asker yerleştirilince, askeri birlik yerleştirdi, başka bir köye tayini çıktı. Erzincan'la alışveriş yapıyorlardı zaten. Ya, ama bir birkaç gün şey yapılıyor, nedir o? Tehdit ediliyor. Oraya, o köye tayini çıktı, yine birinci dönem gitti, ikinci dönem biz de ikimiz Erzincan'a gittik. Ortaokul okutuyordu. Biz Erzincan'da kaldık, o köyde ortaokul olmadığı için, köyde hafta sonları gelme şansı vardı ki hiç olamıyordu, kar vardı. Yani, iletişim kopuktu. Ama son, ilkbahara doğru işte gelmeye, gitmeye başladı köye, şey Erzincan'a, tehdit edilmeye başlıyor. Diyorlar ki: Orada da yine bir kız çocuğu, 18-16-17 yaşlarında bir kız çocuğu. Gelip onda banyo yapıyor, şey yapıyor. Diyor ki: "Hocam, öğretmenim, bak bunlar gayet ciddiler, kaçırma ihtimalleri çok yüksek." Bu da oğlu kaçırılıyor diye, çıkıyor, "****" oralarda, böyle dağ var, saat... Yine görevini bitiriyor saat dörtte, okulu kapatıyor, dörtte çıkıyor, yürüyerek Erzincan'a, şeye binecek; Erzurum'dan gelen otobüse binecek ve Erzincan'a gelip çocuğunu koruyacak. Tabii böyle bir şey... Çıkıyor, sabah 10.00'da tepede oluyor, karın içinde yani yürüye yürüye geliyor Erzincan'a. Tepede sabah oluyor, incek aşağıya ki Erzurum otobüsüne binecek. O zafiyetten sonra, zaten oldukça zayıf olan bünyesi çöküyor. Ve ne kanseri olduğu belli olmayan, bir kanser çeşidi diyorlar ama ne olduğunu biz de bilmiyoruz. Kurumun doktoru diyor ki: "Abi, üç ay yaşarsın. Bütün hücrelerin ölmüş." Yani, öğretmenlerin doktoru diyor ki: "Bütün hücrelerin ölmüş, üç ay yaşarsın. Al aileni, git." "Ben okulu kapatmadan, gitmem." diyor. O haliyle, okulu kapatana kadar... Tabii, aldığım haberi anlatmayayım, korkunçtu. Yani, Erzincan'da, gittiğimiz bir doktordan öğrendiğim haber yani gerçekten çok kötü bir şeydi ve Ağustos'ta, iki yıl öğretmenlikten sonra, daha stajı kalkmadan ölüyor. Stajyerliği kalkmıyor. Stajyerliği kalkmadığı için de ve 22 seneyi bu ülke saymıyor, 24 sene oluyor. 24 yıllık öğretmenliğini saymıyor ve UNESCO'nun, oradaki Türkler için ödenen parasından da yararlanamıyor. Ne ben ne o ne de kendisi. Böylece biz gene kalıyoruz. Ne para, ne bende iş, ne meslek!

Kız kardeşim çalışıyor. Onun parasıyla, babamın yardımıyla, okuyorlar da bu arada. Ben, rahmetli olan kız kardeşim; hiç okula gitmeden, sınav günü amfisini öğrenip, sınava girdi. Okulu bitirdi. Çünkü öğretmenlik vermediler. İki sene de öğretmendiler. Biz yabancı uyruklu yuz. Vatansızız. Vatansız olana, pardon daha vatansızlığa gelemedik yani, dur bakayım! Öyle kolay mı? İyi ama, heh sahi eşimin öldüğü gün benim vatandaşlığım geldi. Yani biz Türk vatandaşı olduk. Sanki çok gerekliydi. Aslında hiç gerekli değildi ama bizi odaya almıyorlardı. Eş olmadığınızdan dolayı. Yani, bizim, benim farklı soyadım, onun farklı soyadı olduğundan dolayı, biz eş olarak kabul edilmiyorduk otellerde. Yani korku, o da kötü bir şeydi. O gün biz müracaat etmiştik. Aile parçalanmasından, "****" neden vatandaş olduk hâlâ bana küstür o konuda. Hâlâ

bana laf söyler ki, benimle bir alakası yoktur aslında. Kız, küçük kız kardeşim, okulu bitirdi, avukat oldu. Çalışacak ama hiçbir şey vermiyorlar bize. Bana maaş zaten yok. Eltim var; eşimin, abisinin hanımı. Vatana hizmetten, bana maaş bağlattı. Dört yıl sonra. O dört yılda; ortanca kız kardeşim baktı evimize. Babam baktı evimize. Ve okuyorlar da bu arada yani. İkisi de hukuk okuyor.

Neyse, bu vatandaşlık müracaatı yaptı, küçük kardeşim. Vatandaşlık müracaatı yaptıktan sonra, rahmetlik “****” Tunceli'den dolayı tanıyoruz, ona gittik. O da beni, bizi, İç İşleri Bakanlığı'na götürdü. O zaman iç işleri bakanı, neyse isim vermeyeyim. Gittik, İç İşleri Bakanına ve kanun var elimizde; bu kadın Türkiye de ikamet etmiş insanların, 20 yıl sonra vatandaş olma mesela hakkı vardır. Biz, iki kız kardeş, ortancamızla, İç İşleri Bakanlığı'na gittik, kanunu götürdük, gösterdik. O da bize, çekmeceyi çekti, yani ve aradığını da soruyor ki, "Konu ne?" "Konu: Vatandaşlık!" deyince, o da vatandaşlığın şeyini çıkardı: "Bu da" dedi "kararname." Adamı öldürmediğime hâlâ hayret ediyorum. Ben kanunu gösteriyorum, o bana çekti çekmeceyi kararnameyi gösterdi. Ve bir çift kırmızı çorabı vardı. Dedim: "Adama zarar vermeyim de şu çorapları parçalayayım bari." Dedim ki: "Bir gün olur, inşallah bunun ne demek olduğunu öğrenirsin." Öğrendim. Neyse, oradan çıktık yine Kıbrıs, Yunanistan dairesinde çalışan milletvekilimiz vardı. Gene beni ara... Ondan rica ettik, Yunanistan'daki konsolosluktan gelecek olan yani oradaki Türklerin evraklarını gönderecek olan kişinin ki o kişi, eşimin çok yakın arkadaşı. Ben dedim: "Arayacağım onu. Siz de lütfen bunun olumlu gelmesini sağlayın." Aradım. "Tamam!" dedi. Aynen bu. Bir hafta sonra, şöyle, kuryeyle geliyor evraklar. Bir hafta sonra beni aradı ki milletvekili arkadaş dedi ki: Eşimden dolayı bana: Hoca Hanım derlerdi.- "Hoca Hanım," dedi, "ya, bu çok olumsuz geldi." dedi. "Hem de nasıl olumsuz." "E ne?" Oradaki Türkler için yararlı olacağı kanaatinden dolayı, bana vatandaşlık verilmemesi rica olunuyor. Gitti vatandaşlık. Yani, ondan sonra, bitti mi bu rezillik! Bitmedi! Çalışmamız gerekiyor. Yok. Biz dedim ya - çok özür dilerim.- Fahişelik bile yapamayız. Vatandaş değiliz. Dedi ki: "Ne kalıyor geriye?" dedi. Bir avukatın yanında stajyerliğini tamamlıyordu, aynı zamanda da çalışıyordu. O da diyor ki: "Anlaşmalı evlilik." Anlaşmalı evlilik, o zamanlar çok basit bir olay değil. O kadar onur kırıcı bir durum ki. Yani; o kadar güzel bir kız ki, o kadar başarılı, o kadar zeki ki. Tanışsınız vereceğim telefonunu. Mecbur oldu, anlaşmalı evlilik yaptı. Kabul etti yani çocuk, anlaşmalı arkadaşı. Sonradan çevirdi mi? "Yok" dedi. "Ben anlaşmalı evlilik istemiyorum, ben" dedi. "Normal evlilik istiyorum." Allah'ım, o kızın ağlayışlarını, bu ülke var ya! Hiçbir şeyle ödeyemez. Neyse, gene uğraştık, didindik yani o hiç zaten kendi evinden çıkmadı ki, evlilik evlilik, anlaşmalı boşandık. İkinci evliliğinde çok acı çekti, normal evlilik yaptı. Yani, sürekli söylendi yani, senin geçmişini, senin geçmişindeki bu olay... Sürekli söylendi. Allah kimseye vermesin. Neyse, o aldı avukatlığını, o çalışmaya başladı. Öbürü de çalışıyor bir kitap evinde dağıtım, kitap dağıtımda. Başladık üç beş kuruş, kendimizi toparlamaya. Bir yıl sonra bebeği oldu, ben bebeğe bakmaya başladım. E, işte böyle bugüne kadar geldik. Yani, nedir o? Kardeşimi kaybedene kadar yani hiç fena değildi ama kardeşimi yitirince şu anda Türkiye'yi sana veriyoruz deseler, istemem!

Hani niye geldiniz buraya? diye soruyorsan; ben Türk'üm, Türk de kalacağım. Nasıl ki kimse dinini değiştirmiyorsa, ben kim ne derse desin, yani o kadar çirkin sözler edildi ki "Suyun öbür yakasındaki

çirkefler." dendi bize. Biz, suyun öte yakası değiliz. Biz gerçek Türkleriz! Şöyle ki; benim ailemi, buradan Osmanlı, Osmanlı'ya asker vermiyor diye sövüyor, aldığı topraklara gönderiyor. Ben doğma, büyüme Karaman Türklerindenim. Yani, o kadar gücüne gidiyor ki şimdi yani ben bütün bu acıyı, Türk olmak için mi çektim? Yani, bunlar sadece kalbur üstü, anlatabildim mi (hüzünleniyor)? Kusura bakma. Şu anda da yani tek başımayım. Yok. Öyle bir şey ki korona da üç ay 65 yaş vurdu, üç ay evde kapalı kaldım. Çıkamadı, gelememi, gelse de bana faydası olmadı içeriye gelememi zaten. Ya, bir bardak su; yani, verecek kimse yok! Bir çift söz edecek kimse yok! Arayan var mı? Ama şöyle bir şey ki karşıdaki seni anlamıyorsa zaman içinde sen de köreliyorsun. Yani benim aldığım bilgiyi, benim öğrendiklerim hiçbir işe yaramıyor. Bir köylü, biz köyde, her şeyimizi paylaştığımız için, kültürümüz de ortak... Yani, ben mesela, bir şey öğrendimse, ya koronayla ilgili bir bilgi öğrendim, yani onu, beş dakikada o köye yayardım. Ya da başkası bir şey mi öğrendi? O beş dakikada, herkes o olayı öğrenirdi. Ya, birbirimize bir şeyler katardık. Burada öyle bir şey olmadı. Kimse, kimseye bir şey katmadığı gibi, herkes birbirinden, ne götürebileceğini düşünüyor. Ya, bu da benim, insan onurumu çok yaralıyor. Şu anda 20 taneye yakın kedi bakıyorum, evim de. O korona da üç kedim vardı, korona da gelmiş... Camı açtım, yani derler ya havalansın diye. Havalansın diye camı açtım. Öbür tarafı temizlerken bir geri geldim ki, beş tane yavru sepetin içinde. Arkadan bir kedi daha gelip, beş tane de o yapmış. Oldu mu 10 tane. İki ay sonra tekrar doğurdular beşer tane, oldu mu 20 tane. Getiren atmış camdan, getiren atmış camdan, burada bakılıyor diye. Şimdi de beş tane sokak kedisi yavrulanmış, ezilmesin diye benim camımdan atmışlar. Hayvan sokak kedisi, çıkmış dışarıya, köpekler parçalamış, beş tane yavru var evde, biberonla besliyorum. Gece acıkıyorlar; üç kere, dört kere. Allah'tan bir ana sahip çıkıyor işte, çişlerini falan yaptırıyor. Yani, öyle yorgunum ki, hiç sorma! Yani, böyle benim hayatım, böyle geçiyor. Kedilerle uğraşıyorum, insanlardan uzak duruyorum. Yani, en azından, ben sana "merhaba" dediğimde, ne demek istediğimi anla! Benden kaynaklanıyor diyorum. Bu kadar insan, zır cahil olamaz herhalde. Yani, gene WhatsApp'ı da gezerken görüyorum ki altı, yedi yaşlarında çocukların kafalarına fes giydirmişler, sıraya dizmişler, önlerine rahle koymuşlar diyor ki: "Burası Suudi Arabistan değil, Türkiye! Gurur duydum sizinle!" Ya sen ne gururu duyuyorsun? Yani, ne ne öğreniyorsun? Ben, altı yıl gittim diyorum bak; altı yılda, hiçbir şey öğrenmedim. Çünkü, ne anlattığını bilmiyorum ki? Ha, daha sonra tabii ki gördüm ve öyle bir şey ki, yani bu kadar büyüttü... Neyi büyütülüyor bu dinler anlamıyorum? Allah'ın, benim orucuma mı ihtiyacı var? Allah'ın benim namazıma mı ihtiyacı var? Allah'ın benim, yani, bu beş farza mı ihtiyacı var? Yoo! E, ben bunları bu dünyada yaparsam, öbür dünya da ne halt edeceğim ya? E bırakın onları öbür zaten, ebediyete gittiğimde; yemek için çalışmayacağım, içmek için çalışmayacağım, giyinmek için çalışmayacağım, barınmak için çalışmayacağım, e bırak orada yapayım bu hizmetleri sana. Madem, benim hizmetime ihtiyacı var o yüce Mevla'nın, e ben oraya gittikten sonra, nasıl olsa yaparım bunu. Orada, yemek yok, içmek yok, sen bakacaksın bana. Ben sana 24 saat namaz kılarım, oruç tutarım. Burada niye yoruyorsun beni? Böyle bir şey mi var? Anlatamazsın kimseye. E e, git bir şey öğren! Ben, evde kızken ben aya gidiyordu, Amerika aya gitti, o kadar tartışmalar olmuştu ki köyde. Nasıl giderler aya ya! Hayır! Bunlar yalan söylüyor. Bizde, şeyle büyümüşük; 13 yaşındaydım, babam bana dedi ki: "Ferace giyeceksin!" Bizde ferace var. Ferace bilir misin? Baş örtüsü ferace var. "Baba giymeyeceğim, neyi giyeyim ben bunu? Bunun, benim kimseden saklayacak ayıbım yok ki! Ha, niye ben bunu giyeceğim?"

"Yok, giyeceksin." "Niye?" "Adetlerimiz böyle." Sonra, giymedim tabii ki. Babama dedim ki: "Sen benim büyüdüğümü ve artık beni istemeye gelmelerini kanıtlamaya mı çalışıyorsun? Beni başından atmaya mı çalışıyorsun?" "Beni ilgilendirmiyor" dedi. "Kırarım bacağını, kırarım kolunu, sokarım seni o feraceye." Soktu beni o feraceye. Üç sene falan kullandım. Evlendikten sonra çıkardım feraceyi de. Dedim ki "bir daha da bunu bana giydirmek nasip olmasın. Benim örtünmeme ihtiyacın varsa, beni örtülü doğurt. Hani sen yaratıyorsun ya beni. Beni örtülü doğurt! Niye, beni niye çıplak alıyorsun? Beni, dünyadan göçerken de çıplak gidiyorum. Zorun ne benimle? Beni bundan dolayı tek tek değil hiç kimse, ya benden kaynaklanıyor yani arkadaşım falan yok. Bir arkadaşım vardı, o da sizlere ömür ve gerçekten dostumdu. Söylediğimi anında, söylemediğimi anlayan birisiydi. Söylemek istediğimi anlayan birisiydi. Bilmem anlatabildim mi? Ya, tartışmaya oturduğunda ya da bir kitabı paylaşmaya oturduğunda ya da bir siyasi bir olayı paylaşmaya oturduğunda, tamam farklılıklar çok güzel! Hatırlıyorum, farklı da olun ama hep aynı şeyi de söylemeyin ya birader. Ha, ne oldu şimdi Türkiye'yi kaç a alacağım ben şimdi bu ülkeyi? Neresinden tutacağım? Tutulacak yeri kalmadı yani. Yazık günah değil mi bizim çocuklarımıza? Akşam İsveç'te mi? İsveç'te galiba, 33 bin lira olsun mu asgari ücret? diye, sandığa gidiyorlarmış. Gördün mü? Bilmiyorum haberi. Yani, o da insan, o da Allah'ın kulu. 800 lira maaş alan, vatana hizmetten maaş alanda Allah'ın kulu, saraylarda yaşayan da Allah'ın kulu. E, Cumhuriyet sayesinde oraya gelmiş olduğunu anlatamıyorum hiçbir kimseye. Ya, Cumhuriyet olmasaydı, şeyi getireceklermiş, ya Suudi Arabistan, şey Suudi Arabistan diyorum, neresi getirdi Tunus mu getirdi laikliği? Adam laikliği getiriyor, biz ee nedir o? Cehaletin gelmesi için götümüzü yırtıyoruz ya bu ne rezil... Ben mi zekâ özürüyüm, bunlar mı zekâ özürü, bilemiyorum. Onun için diyorum ben, kız kardeşim kalktığında, onun bir fasıl böyle, devlete, millete, cahillere şeylere yani duası vardı, çıkardı sandalyenin üstüne, yükseğe de biraz çıkardı derdi ki: "Allah'ın bak bu ettiklerimi duyuyorsan, kurtar beni." Kurtardı Allah onu. Yani, bunları yaşamadı en azından görmedi. Tek beni mutlu eden kısmı burası oluyor. Huzurlu eden, mutlu etmiyor, huzurlu eden kısmı bu oluyor. Böyle bizim hayatımız yani.

Hangisininkini anlatsam bilemiyorum ki çok değişik bir hikâye, ölen rahmetli kız kardeşim çok değişik bir hikâye, -ki bambaşka bir hikâye, babasının ki bambaşka bir hikâye, benimki bu hikâyelerin karışımı bir hikâye. Karmakarışık bir hayat yani. Yani, "Kimlik yok" dedim ya. Kişilik bir işe yaramıyormuş, ahlak bir işe yaramıyormuş, paylaşmak bir işe yaramıyormuş. Bunları ben yapamadım. Yani ne bileyim ben? Oğlumla bile paylaşamıyorum. "Ya, anne boş ver, seni geriyor mu bunlar?" "Ya, geriyor." Diyorum ya. Sana ne devletten, sana ne milletten, sana ne gidenden, sana ne gelenden. Ya, sana kalacak! Senden sonraya kalacak! Senin, insanlığa karşı bir borcun var. Senin, insanlığa karşı bir sorumluluğun var. Anlatamıyorum kimseye bunu. Hım kım ediyorlar. Ya, bana karşı değil, insanlığa benim şeyim var. Kime bırakacağım ben? He, bir de neyi anlamadım bu ülkede biliyor musun? Çocuk sevgisi yok! Hayvan sevgisi külliye yok! Ya, hayvan yolunda gidiyor, atıyor tekme, "Ya, niye vurdun?" diyorum. "İçimden geldi" diyor. "Dön" diyorum. "Bir tane de ben vurayım senin dötüne, bakalım içimden geldi, oluyor mu böyle bir şey? Ne istedin şimdi hayvandan?" "Sen martılara yemek veriyorsun, onlar ötüyor, beni rahatsız ediyorlar, sen martılara yemek verme!" Ben de diyorum ki: - Ya, çok özür diliyorum.- "Sıçma göle, sıçma denize, bırak

bu hayvanları rahat." Dün geldim buraya, komşu şey, kapamış, komşunun bahçesinde bir parça toprak var, kapısını kapamış kartonlarla. Dedim ki: "Kim kapamış o kapıyı? O kapıyı kapayanı" dedim, "bulursam, parçalayacağım!" Dedi ki: "Oraya kaka yapıyorlar" dedi: "Oraya kaka yapıyor, kokuyor" dedi. Dedim: "Kızım, sen nereden geldin kızım? Dedim. "Hayvanlarla iç içe yattın, büyüdün, geldin. Sen kaka yapmıyor musun? Sen yoktun, önce bunlar yaratıldı, sonra sen yaratıldın." Anlatamıyorum! Onu anlamıyor. Bir de küçücük bir fidan çıkmış bahçemin içinde, biri de dışında. Dün eve gittim ki, hepsini yolmuşlar, kırmışlar. Ya, fidandan ne istiyorsun? Ağaçtan ne istiyorsun? Ya, dürttü mü bir yerini? Müslüman! Ay, bulsam valla, valla o fidanı kopardı, bir de oraya bırakmış ha! Çöpünü. Kırmış dallarını. Ne istiyorlar ben anlamıyorum? Ya, onu, bu bu bunlar bana çok ters geliyor. Bunun için de oldukça zorlanıyorum yaşamakta, şu anda. Eskiden gençtim, kaldırıyordum demek ki. Ya da onlarla ilgilenmiyordum. Şimdi, kız kardeşimin ofisinde çalışıyorum, el işi yapıyorum. Yeğenim onları, küçük bir tezgâh açıyor, o tezgâhta satıyor. Ona yardımcı oluyorum. Yani, kendimi, kendim kendimi oyalıyorum. Bunları kız kardeşim, ölmezden önce öğretti. Dedi ki: "Gidiyorum, şey yaparsın, kendini oyalarsın."

Öğrendiklerimi unuttum. Yani, okuduklarımı geçtim. Bazen, bir kitap alıyorum elime, ortalarına gelince fark ediyorum ki, ben bu kitabı zaten okumuşum, diyorum ama nasıl unutmuşum? Unutmuşum. Unutmuşum yani. Mesela, Oblomov'u hâlâ anlamıyorum. Okumayı da canım istemiyor. Görmüyor, gözler görmüyor. Ama hatırlamıyorum. Sadece bir Barbara kalmış aklımda. O da Oblomov'da mı, değil mi? Kesin bilmiyorum. Onu da bilmiyorum. Şu an böyle. Geçiyor günler. Biliyorsun şeyde, editörlük yapıyor. Kitap konusunda sıkıntım yok ama okuma konusunda sıkıntım var. Çünkü artık okumak istemiyorum. Paylaşacak insan olmadığı için, öğrenmek istemiyorum. Niye öğreneyim ki, diyorum. Değil mi? Haksız mıyım? Yani, ne bileyim, biz eskiden, amca kızlarımızla, o bir kitap okuyordu, ben bir kitap okuyordum, öbür ablam bir kitap okuyordu, o üç kitabı aynı anda okumuş gibi oluyorduk. Çünkü, hepimiz, birbirine özetini anlatıyordu. Üç kitap okuyorduk, bir kitap değil! Anlatabildim mi? Olmuyor, yani böyle.

Bu aşk kısmı işte kendimden geçecek kadar büyük bir aşk ki, onun peşine takılıp geldim. Anladın mı o büyük aşkı? Ve hâlâ devam ediyor. 30 sene oldu eşim öleli, 30 seneden beri hiçbir Allah'ın kulunu gözüm görmüyor. Bilmiyorum zaten iyi insanlar bu dünyaya ait değil gibiler. Çok farklı bir insandı o. Kömür almaya diye gitti, -babam para gönderdi, paramız yok.- "Gideyim" dedi. "Kömür alayım, geleyim." Kömür parasını almadı, gitti kömürü aldı getirdi, döktürdü, dört ton kömür. Dedi ki, şimdi geri giderdi arabalar o zaman, kaç ton olduğunu hesap edip, parasını ödemeye diye gitti, dönmedi. "****" okulda. Dört ton kömürü çekene kadar ben, gelmedi. Dört ton kömürü ben kömürlüğe yerleştirdim, geldi, tepeme dikildi, dedi ki: "Ne var? -"****" demezdi bana, can derdi, biz birbirimize can derdik.- "Can?" "Ne var?" "****"ı sen mi almaya gidersin? -Ben kömür içindeyim ama çıkma saati- Ben mi almaya gideyim?" "Ay ne kadar güzel iş" dedim. "Ya, sen bu vaziyette, ben şimdi banyoya gireceğim, yıkanacağım, gideceğim, alacağım, geri geleceğim. Sende" dedim "var mı? Yoksa, benimle dalga mı geçiyorsun?" "Niye uğraştın ki çekmeye?" dedi. "E, ne olacaktı?" "Ben çekecektim" dedi. "Sen hiç kömür kaldırdın mı?" Kaldırmamıştı, annesiz büyümüştü. El bebek, gül bebektir yani. Bazen derdi ki: "Sanki senin çocuğun gibi hissediyorum ben

kendimi." Kızlar yanımda olduğu için, kız kardeşlerim. Yani, anne yok onlarda da baba yok. Gurbet yani, gurbetteyiz sonuç itibariyle. Ya, derdi ki: "Bende kendimi galiba onlar gibi hissediyorum." "E, zaten onlardan farkın yok ki!" derdim. Yani, her şeyi istiyorsun. Yani, sen insan ataerkil bir erkeğe koşullu bir toplumda, sen benden para istiyorsun arkadaş yani. Farkın ne? O, o, o, insanlık hali. Neyse, gitti, aldı, geldi. Dedim ki: "Ya, ee kömür ne kadar tuttu?" "Bilmiyorum ki" ha, dedi ki: "Bu kadar tuttu." "Ödedin mi?" dedim. "Haa" "üstü nerede? Üstüyle de kız kardeşimin taksidini yatıracağız, okul taksidini." "Ne üstü ya" dedi. Ben onu komşuya verdim. Kömürü de ödemedim!" "Anlamadım." dedim. Hii, Allah'ım, Yarabbim! O ev döndü bana. "Niye?" E, komşunun kiracısı, kiracısını evden atıyormuş, ödemediği için. Üç ay mı? Dört ay mı? Yalan söylemeyim, geçmiş gün. Dedim: "Sağ olasın ya!" Nur içinde yatasıca da demiş ki: "Olur mu? Al sen o parayı, öde kiranı, kal evinde. E, bizim kömür ne olacak? Ya, böyle bir insandı. Onun içinde çok büyük bir aşk. Yok, onun gibisine yani bir ömrü, bir insana harcayabilmek, gerçekten bir ömrü bir insana harcadım. Oğluna da harcadım, babasına da harcadım. Ha, pişman mıyım? Hayır! Çok güzel bir duygu, gerçekten büyük bir aşktı. Yani, vatanımı terk ettim, anamı, babamı terk ettim, kimliğimi, kişiliğimi terk ettim, yani değişik bir şey aslında. Aşk işte! Başka anlatılmaz ki. Yaşanır yani, yaşadım! Ha, o aşkın uğruna başkalarını da telef ettim mi? Tabii ki ettim. Yani, kardeşlerim de bu arada, benimle birlikte harcadı. Yani, yerlerinde olsaydı, ikisi de büyük büyük bilim adamı olacaklarından eminim. Biz matematikçiydik yani hepimiz. Olacaktı yani bilim adamı. Çok istedi felsefeci olmayı, ölen kız kardeşim Atina'dan teklif geldi, şey vardı; Türkoloji bölümleri vardı, başka ülkelerde de. Türkoloji'ye öğretim üyesi, görevlisi olarak sonra, üyesi olarak sonra, ne bileyim ben, profesör olarak gelmesi için, çok yalvardı bir Yunanlı, arkadan küçük kız kardeşimin Yunanca öğretmenini çok yalvardı babama ama biz milliyetçiydik. Değil bu şeyinkisi "****" milliyetçisi değil, milliyetçiydiler yani. Allah kahretmesin, dinlemedik kimseyi. Şimdi böyleyiz. Şimdi, kahveyi bardakla içiyoruz, kesmiyor. Bütün sülalem Yunanistan'da. Hiçbir Allah'ın kulu yok. Yunanistan'da ölen kız kardeşime ait bir para var. O çift uyruklu. Koronadan dolayı Yunanistan bize giriş vermiyor, avukat işi başaramıyor. Yani (gülüyor), böyle işte kızım, göçüp, gidiyor.

Yani, bu büyük bir aşktı, üç-beş kişinin yaşamına mâl oldu. Büyük bir aşktı yani. Dilerim, herkes yaşasın ama böyle olmasın. Yani, baktığın yerde, iki kişinin aynı şeyi görüyor olması kadar güzel bir şey yok. Anladın? Baktığımız yerde, aynı şeyi görüyorduk, biz ikimiz. Onun için, aşktı yani.

Köyümle ilgili soracağın bir şey var mı? Köyüm mevcut, duruyor köyüm, yerinde. Şu anda çok gelişmiş durumda. Marketleri bile var. Bizim elektriğimiz yoktu, suyumuz yoktu, cep telefonumuz, telefonumuz yoktu ki, telefon neydi ki? Bilmiyorduk ki. Ben, 10 yaşına kadar, otobüse binmedim. Otobüse bindiğimde de öyle şaşırdım, öyle şaşırdım ki: "Allah Allah" dedim. Bu koltukları, buralara nasıl yapıştırmışlar?" Yapıştır, yapıştırılmış olarak gördüm yani. Nasıl yapışmış ki bunlar buraya? dedim. Öyle. Tozun içinde büyüdük, yağmurun içinde büyüdük, karın içinde büyüdük. Kar yok şimdi. Bizim zamanımızda üç ay dünyayla irtibatın kesilirdi. Üç ay, sadece işte 40 haneli köyde, iki yerel radyo vardı, toplanır radyo dinlerdik. Ajans dinlerlerdi ya. Ajansı dinlemeye gelirlerdi. Sonra; suyumuz oldu, eşim köye öğretmen olarak geldikten sonra dedi ki: "Ya sizin suyunuz yok mu? "E, vaar!" "Nerede?" "Filan yerde." "E, siz o

suyu niye köye getirmiyorsunuz?" İşte, yolları... "Yolumuz yok." Ondan sonra, çok güzel Yunanca biliyordu. İki sene, iki buçuk sene askerlik yapmıştı. Askeri darbe olmuş Yunanistan'da, darbeden dolayı onları terhis etmemişler. Dört ay da, yasaları çiğnemiş, dört ay da oradan yemiş, 28-30 ay askerlik yapmış. O arada çok güzel Yunanca öğrenmiş. Hem akademik hem şey, güzel Yunancası vardı. Düştü köylülerin önüne suyumuzu getirdi, yollarımızı yaptırdı, elektriğimiz daha sonra geldi. Önce, suyumuz geldi. Biz suyu taşırdık. Çamaşır zamanı yüklerdik eşeklere şeyleri, çamaşırları, haftada bir kere. Taşırdık geriye. Elimizde birer soda, çamaşır sodası, bilir misin çamaşır sodası? Küllü su yani, meşe küllünden, biz orman köylüsüyüz, yani ormandı bizim her yerimiz yemyeşil meşedir. Kayın, meşe ne arıyorsan? Yerde çamaşır yıkardık işte. Bir kuyumuz var ona giderdik. Bir de dereye su, deremiz vardı dereye yıkardık. Değişik yerlerde çamaşırlar yıkardık. He! Bir de orada banyo yapardık tabii (gülüyor). Yaa, banyo da yoktu. O çamaşır, haftada bir kere, çamaşır günü, kış kıyamet. Yani, fark etmez yerde kar mı var? He, kar varsa evde karı ısıtırlardı, gene karın içinde yıkanırdım. Karı eritirlerdi ama banyo yok ki! Yer, küçük bir yerde, tuvaletimiz vardı mesela. Tuvaletimiz moderndi ama. Yani, tuvaletimiz klasik tuvaletti. Şu oturmalı tuvaletler var ya, derin şeyli, oturmalı tuvalettendi. Dereye akıyordu tuvaletimiz. Nasıl akıl etmişler onu bilmiyorum. Orada yıkanırđık da. Yalan yok. Daha sonra banyolarımız oldu. Şimdi fayans beğenmiyoruz. Ayy, şöyleymiş de böyle... "Ya, boş ver" diyorum. "Banyo değıl mi?" Bunu biz bulamazdık, bulamazdık, yoktu, bizim zamanımızda. Daha sonra leğende yıkanđık. Ben evlendim, leğende yıkanđım, banyo yoktu ki. Kocaman bir leğenimiz vardı, leğende yıkanırđık. Ne yapacaksın? Ondan sonra yine dışarıya taşıyıp, dökmeye uğraşırsın. Böyleydi bizim çocukluğumuz öyleydi. Ha, ama şimdi işte dedim ya, her şeylere; bulaşık makineleri, çamaşır makinaları yani telefonları, bak benim elimde de var. Seninle iletişim halindeyim. Ya ne güzel bir şey değıl mi? Buna da yetiştim. Bunları da gördüm. Ha, ülkem bu durumda olmasaydı, daha da iyilerini göreceğimden emindim. Yani, bugüne kadar her şeyi bizim bulabileceğimizden de emindim. Ama ne yazık ki; gelen geri götürdü, giden geri götürdü. Gelen geri götürdü... Ya, yani bu adam ne yapmaya çalışmış ki? Bir soran olmadı Atatürk'ten dolayı. Suyun öbür tarafından olduğı için. Arap değıl, örümcek kafalı değıl. Neyse, kalmadı ülkemiz şu anda Katar'da yaşıyoruz. Çok yakında da Katar'ın hizmetlisi olacağız. Ya, zaten onların hizmetlisiyiz. Yani, araba onların elinde, tank palet onların elinde, bilmem neresi onların elinde, hepsi yabancıların elinde. Biz onların hizmetlileriyiz yani. Ben niye geldim ki buraya? Ya işte bütün mesele burada düğüm oluyor. Ne aradım ki ben burada? Bunlara hizmetli olmak için mi? Ha, şimdi gelsin benim müvekkil de üç kuruş kazanayım da fatura ödeyeyim. O da gene yabancınnın faturası. Yani gene benim ülkeme ait değıl ki. Bu çok ağırıma gidiyor gerçekten. Yani, sizin geleceğınızı düşündükçe, uykularım kaçıyor, ya. Bir tanesi, eşime kanser dediler, hücre yitimi dediler, ondan yitirdim, gencecik. Kız kardeşimi akciğer kanserinden yitirdim. Bir tanesi de akciğer kanseri, akciğerden ameliyat oldu, altı-yedi ayda bir kontrolü var. Yeni, dün çekimi vardı. Doktoru dedi ki: "Gelme! Burası kovitli dolu, git özelde çektir!" Yani, ne kadar? 975 bin lira. İrkildim. Ne anladım ben bu işten? Bilmiyorum.

Yani, şu anda, yani sizin yarınınız ne olur? Bilemeyiz. İşte, gerçekten senin adına, sen niye üzölüyorsun? Ya o benim çocuğum ya, bu toplumun varoluş nedeni, bu toplumun yarını. Nasıl yarınımdan ben endişe duymam ya, ben anlamıyorum. Aslında, bir anlayan varsa, bana bir anlatsa, gerçekten çok sevineceğim.

Bana çok dert! Yani, ne bileyim ben, bana çok dert. Yeğenimden bana çok dert. Komşumun çocuğundan ya, yeni doğandan, bana çok dert. Çünkü, yarın ne olacak bu çocuklar? E, ya işte Allah'ın, bileceği işmiş. Ya, Allah'ın hiç işi kalmadı da bizimle mi uğraşıyor? Ya, bu Allah, her şeyleri nasip ediyor da bize niye nasip etmiyor? Biz ne yaptık ki kendisine? Rahmetli arkadaşım, "****" derdi ki: "Ya, ben ne yaptım ki, bu koca pabuçluya da beni bu yaşta kanser etti." Hakikatten ne yaptık ki? Değil mi? Bilemiyorum kızım.

Eşim öldüğünde ben 32 yaşındaydım, 12 yaşındaydı, 12 yaşındaydı babası öldüğünde, 12 yaşında ve 4.000 Mark da borçlu kalarak, 4.000 Mark verecekli kaldık. Borcumuz vardı yani. Sadece, ortanca kız kardeşim dağıtımda çalışıyordu, kitap dağıtımda çalışıyordu, o da yani; ne gecesi belliydi, sonbahar oldu mu böyle değildi, devlet vermiyordu kitapları. Dağıtımlar veriyordu, gidip alınıyordu kitaplar. Hem çok zor şartlar altında, o kitap tozu, akciğerlerini mahvetti. Bana, "****" bakmak zorundaydı. "****" de birinin yanında çalışıyordu. Daha sonra girdi o. İşte öyle. Benim mesleğim yoktu ki. İşim de yoktu. Ya, ben dışarıya dantel örerek, ev geçinir mi? Ve Yunanistan'a bol miktarda dantel örüyordum. Döviz olarak geliyordu bana, oradan kurtarıyorduk bir parça. Dışarıya dantel ördüm. Ne bileyim ben, işte yapmadığım iş kalmadı da. Neyse, o işlere girmeyeyim. Çok uzun. Her türlü, her şeyi denedim ama ben yabancı uyrukluym diyen yani dilim var diye, kimse beni barındırmadı. En son yaptığım iş şeydi; eşarp kenarı dikmek, ipek eşarp kenarı dikerek hep eve katkıda bulunuyordum. Yani gene de her halükârda, bakkallık da yaptım, alev, bilmezsiniz siz, soba tutuşturmak için; talaşı gazla karıştırıp, alevde yaptık, süt taşıyıp sütçülük de yaptık, kırtasiyecilik de yaptık, bakkallık da yaptık ama ama işte. O ölen kız kardeşimin dayanmalarıyla, babamın dayanmasıyla. E, sonradan toparlandık tabii, ofislerini, ofis açtılar. İki kız kardeş çalıştılar, ben onlarla birlikte çalıştım. Kardeşimin çocuğuna baktım, onların yemeklerini yaptım, çamaşırlarını yıkadım. Yani, ortanca kız kardeşimle, birlikte yaşıyorduk zaten. Ama şimdi yapayalnız yaşıyorum. Yok yani. Böyle sabahları bana; dua eden, "Allah'ım bu ülke yıkıldığını göster" diyen bir kız kardeşim yok artık. Bir eşim de yok yani "Bana para gönder" diyecek. Şimdi ben diyorum: "Bana para gönderin" (ağlıyor) diye.

Göçmenliğimi anlatayım. Göçmenlik korkunç bir şey! Yunanistan'a gidiyorsun "Çingene" Diyorlar, Türkiye'ye geliyorsun: "Gavur" diyorlar. Bu kadar basit. Ama ben insanım. Bunu kimseye anlatamıyorum. Benim Türk olmam ya da Çingene olmam ya da gavur olmam ya da Müslüman olmam, hiçbir şeyi, hiç kimseyi ilgilendirmiyor. Benim, sana karşı olan sorumluluğum, seni ilgilendiriyor. Niye sen bunu anlamıyorsun? Niye? Ya, çoğuyla kavga ettiğim için artık dostum da yok, arkadaşım da yok, "hiç kimsem yok şu anda." diyorum. Ve kimseyle anlaşılamıyorum. Benden de kaynaklanıyordur yani. Ne bileyim, ben yarın cehennemde ne olacağı beni ilgilendirmiyor. Hele bir gideyim, göreceğim ben onu. Oturup onunla sohbet edemiyorum. Ne bileyim ben, Ayşe'nin giydiği, Fatma'nın çıkardığı, beni ilgilendirmiyor. O onun sorunu, benim değil. Yani, benim sorunun, sorumluluğum; sana karşı. Senin nasıl ki benim masken seni koruyor, senin masken beni koruyor diyorlar. Yani, nasıl ki, birbirimize karşı, bak bu hastalık konusunda sorumlusak ve hiç kimsenin umurunda değilse, hele o doktorlara yaptıkları var ya! Maskesiz gördüklerimi, böyle öldüresim geliyor. Ya, siz ne kadar saygısız, ne kadar düşüncesiz insanlarsınız ya! Bir doktor kolay mı yetişiyor? Git bakalım sor ailesine, git sor bakalım kolay mı yetişti? Öyle, yani şeyden çıkıp gelmedi ki,

benim karşıma. Neler çekti de geldi, değil mi? Ben anlamıyorum. Ve biz bunlara saygı duyup, arkalarında duracakken, biz bunlara çelme takıp, düşürmeye uğraşıyoruz. İşte, onun için, ben herhalde, bu dünyaya ait değilsin derken, bana "Bakırköy'e aitsin!" diyorlar da ben aldırmiyorum. Hiç keşke oradakiler kadar zeki olabilseler, akıllı olabilseler. Yani, kimse oraya akılsızlıktan gitmiyor, akıldan gidiyor, diye düşünebilseler. Yok. Ya, oradakinin de bizim olduğunu düşünebilseler. Bak, o da yok. Refakâtlarında, ne bileyim ben, küçümsedikleri insanların da bizim olduğunun, farkında değiller yani. Adam rahatına bakıyor. Homini gırtlak, cumba yatak. Hepsi ama istisnasız!

Yani, bugüne kadar 35... 78' de geldim. 32-33 sene mi oluyor, 42-43, bilmiyorum kaç sene oluyor, buraya geleli? Yani, ya beş insanla tanıştım, ya... Yazık günah değil mi ya? Benim de ömrüm boşuna gitti (gülüyor). Böyle, benim günlerim böyle geçiyor. Yani, hiç kimseye tavsiye etmem ne göçmen olsunlar, ne haymatlos olsunlar, -ki o da çok kötü bir şey, ne haymatlos olsunlar, hiç kimse yerinden çıkmasın. Benim kocaman bir sülalem var ama kimsem yok. Telefonları bozulmuş, telefonlarını yaptırıyor, iletişim bile kuramıyoruz da işte şu WhatsApplarla iletişim kuruyoruz, o da beni tatmin etmiyor. Yani ben elini tutmalıyım, ben gözüne bakmalıyım, ne bileyim ben birlikte kahve içmeliyim, bir şeyler yad etmeliyim, annemi babamı onlarla konuşabilmeliyim, konuşamıyorum, yok! Böyle bir şey yok. Ne geçmişimle ilgili ne geleceğimle ilgili, orası da kopuk, burası da kopuk. Ne yapalım? Bekleyeceğiz. Düzelmesini bekleyeceğiz.

Komşum kapıyı çalıyor, bir saniye. Evet. Kahvaltı getirmiş bana. Onunla 30 seneden beri komşuyuz ama bir türlü şey, anlaşıyoruz ama. Oturuyoruz sadece öyle birlikte, birlikte zaman geçiriyoruz. O bana bakıyor, çay içiyoruz. Çünkü ne o beni anlıyor, ne ben onu anlıyorum. O Karadenizli. Anlamıyoruz birbirimizi. He, yemek konusunda anlıyoruz, ne bileyim, çamaşır, bulaşık konusunda anlıyoruz. Komşu dedikodusunu anlamıyorum ben, başaramıyorum onu. O başarıyor. Tamam, diyorum. Bak dün anlatıyordum kedi kakasına... O komşum işte. O kedinin kakasına ihtiyacı olsun inşallah dedim. Çok küsmüştü bana ama... O o da yalnız yani. Böyle, yerinden koparılinca insanlar, zor yalnızlık kızım.

Çocukken hep liderdim. Kaba kuvvet kullanırdım. Yani, çocuk oyunlarını genelde ben kurardım, -ki askercilik oynanacaksa bile ben komutan olurdum. Aksi taktirde, izin vermezlerse sopa yerlerdi. Gerçekten, kaba kuvvete başvururdum. Genelde şey oynanırdı, çocukken bizde av oyunları oynanırdı, oynardık. Saklambaç, kaydırma, çelik onları oynardık. Özellikle Ramazanlarda, gece oynardık. Kör top oynardık. Çocuklarla aram hâlâ iyidir. Yani, şu anda bile çıksam sokağa, hemen iletişim kurabilecek durumdayım çocuklarla. Çünkü, çocukları çok seviyorum. Çünkü, o benim geleceğim. Ben, e yarımım. Onlarla çabucak iletişim kurarım. Şeylerle, sokaktaki insanlarla da iyiyimdir yani öyle merhabanın dışında, sosyal olarak da şey olarak da paylaşımlarım olur bazılarıyla, diyaloglarım olur yani. Mesela şeyim, nedir o? Türkiye'nin, bir Suudi Arabistan olmadığını söyleyebileceğim bir sürü insana söylerim, anlatabilirim. Bunları yapmamaları gerektiğini, kendi çocuklarının açısından onlara zarar verdiğini, çoğu insana anlatırım. Yani, o tür iletişimlerim var. Dostum yok, arkadaşım yok. Anlatabiliyor muyum? Çıktığımda, evimden iş yerine

girene kadar en az 20-25 kişiye selam veririm, en az 20- 25 kişiyle muhatap olurum, durumu, güncel durumu değerlendirmesini yaparım, yaparız yani. Bu, geneli esnaf bunlar, doğal olarak yolumun üstü esnaflar, bunlarla iletişim içindeyim, sokakta şeyim yok. Şeyi de severim, nedir o? Toplumsal olaylarda, yardımlaşmayı da severim. Yani, birinin yardıma ihtiyacı olduğunda, mesela geçen akşam çok korkunç bir olay oldu;17-18 yaşlarında bir kız çocuğu, benim evim girişte, bahçemin arka tarafı karanlıkta kalıyor. Ön tarafı yüksek, ama arka tarafı yerle bir. Herifin biri dövmüş kızı, öldü diye benim bahçeme atmış. O da: "Serdaar aç telefonu" deyince, millet duymuş, bahçede oturuyorlarmış. Ben duymadım. Yalnız "Serdar aç telefonu" dediğinde kızı çıkarmışlardı benim bahçemden. Öldü diye atmış adam. Yani, gecenin saat üçüydü ve ben çıkma şeyine çıktım yani yanına gittim. O tür olaylarda, komşularımda vardı. Hemen ambulans çağırıldı. Ambulans geldi. Aynı anda, aynı yerde bir de trafik kazası yaptılar. O bereket hafif oldu. Tam dört saat kızı ambulansda beklettiler, hastane yok. Kızı götürecek hastane yok, hastaneye. Yani, hep beraberdik, gene saat 12.00, tabii beşe kadar beraberdik komşularla. Annesi avukatmış, babası bilmem neymiş, doktormuş, boşanmışlar. Eski sevgilisi dövmüş, dövmüş, atmış öldü diye bizim bahçeye. Böyle. Yani, o tür şeylerde yardımlaşırız yani. İlk giden ben olurum. İlk çıkan ben olurum. Ne olursa olsun. Yani, birine, bir kadın şiddete maruz kaldığında, ilk giden ben olurum. O şiddete ben maruz kalırım ama kadını kurtarırım, kesinlikle! Çantası çalınan kadının peşinden ben giderim. Sonra, benimki de çalınır ama olsun. Birlikte olmuş olur. Paylaşırız işte. Bak, onu bile paylaşırız yani. Öyle yetiştirildik, öyle gördük. Yani, bir lokma ekmeği... Mesela, rahmetli eşim bana babası işte dediğim gibi, şeydi dini bütün bir Müslümandı. Derdi ki, -karşı komşunun eşi, Suudi Arabistan'da çalışırdı.- rahmetli: "Git bak bakalım, ne yemek yiyorlar?" İlk önceleri anlamadım. "Sana ne ya ne yerse yesin millet." Sonra huyunu bildiğim için, gider, bakar gelirdim. Derdi ki, bizimki eğer daha proteinli bir yemekse, onda dört tane çocuk vardı. Daha proteinli bir şeyse, derdi ki: "Koy tabağa, çocuklara yedirsin." İşte, şimdi onun alışkanlığı, bak o da şey yapmış, böyle birbirimize, onunla öğrendik o işi. O da o tür bir yerden gelmiş, biliyor yani.

Paylaşmayı severim. Her türlü, her şeyi. Ama işte, dedim ya bu kardeşimin gidişi beni mahvetmiş durumda. Bir de üstüne korona olunca. Babam gitti, iki sene sonra annem gitti, bir sene sonra da kız kardeşim gitti. Üst üste. Aynı evdeydik. Ama olmuyormuş. Şimdi, koocaman bir evde 20 tane kediyle at koşturuyoruz. Koşuyoruz yani, oyun oynuyoruz. Ama çok zorluyorlar beni. Şimdi bu bebekler beni çok yoruyor. He, mama yemiyorlar. Mama yeseler, koysam da mamayı yeseler, yok! Özel ilgi. "Niye çalışıyorsun bu yaşta?" diyorlar. Kediler için çalışıyorum, diyorum. Ya, ben burayı boşuna beklemiyorum, diyorum. Kediler için veriyor kız kardeşim. Asgari ücret alıyorum. Yeteer! Ben, bütün gün oturuyorum burada, bir şey yaptığım yok ki. Bir kap yemek yapıyorum, bunu onun önüne koyuyorum, kaldırıyorum. İki fincan da kahve yapıyorum. Aman bir şey yaptığım yok. Yorucu değil, bir şey değil. Hem beni de oyalıyor. Bir işe yaradığımı hissediyorum. Yaşadığımı hissediyorum. Yani, birinin bana ihtiyacı yok, aslında bana ihtiyaç falan yok ama ben olmasam, olmazmış gibime geliyor. Hayır yaa, aslında öyle değil ama ben kendimi kandırıyorum. Yok, ben olmazsam diyorum, onlar olmaaz, yok. Ya derdim: "Bir sen olmazsan, ben olamam!" Gerçekten, "ne yaparım sen gidersen?" derdim. Bak oluyormuşum. Yokmuş öyle bir şey. Yalanmış yani; ben olmazsam, sen olmazsın. Yani. Oluyor insan bir şekilde, devam ediyor yani.

Çalışıyorum, el işi yapıyorum, hani üretiyorum. Ürettiğin sürece, merak ettiğin sürece yaşıyorsun demek ki. Ama ille de merak. Üretmenin dışında da ille de merak! Yani bu bunu neden yapmış? Ya, bir kerecik, bir tanesi sorsa bana, gönüm olacak. Ya dese ki: ""*****" bu mitingi neden yapmış?" Ben de anlatsam. Hadi, ona senin kafan basmıyor, ama bani iyi bir bilene sor! diyorum. Bu da megalomanlığa mı girdi? Yok, öyle bir şey değilim. Örnek veriyorum. Değilim yani, megaloman da değilim ama meraksızlıkları beni öldürüyor. Hayvan bile merak ediyor. Benim kedilerim merak ediyor, evin içine değişik bir şey gelmişse, hep birlikte toplanıyorlar, halka olup bakıyorlar bakalım o neymiş? diye. Ya, bir de siz bir bakın be millet! Yani, bana Instagram'a koyup da "He, bakın, burası Suudi Arabistan değil, Türkiye! Gurur duyuyorum" deme. Ha ben bu tür bir fotoğrafı niye paylaşıyorum diye bir düşün! Yok mu sende? Bir düşün yani. Beni bu düşüncesizlikleri öldürüyor.

Bunları yüzlerine de söylüyorum, onun için de beni kimse sevmiyor. Sevmesin. Yani. Ben kendimi sevdiğim sürece mesele yok. İşte bu ara bende onu yitirdim. Kendime olan sevgimi yitirdim. O bir, bu ölen kız kardeşimle, onlar çok farklıydılar. Nasıl diyeyim? Kardeşlik ötesi bir şeydi. Yabancı uyruklu olmanın getirdiği, bu yabancılığın getirdiği birliktelikti. Aynı yatılı yerde, yatılı okudular. Ortanca kız kardeşim, benim küçüğüm ona annelik ettiği için, anne-kız, abla-kız kardeş, yani baba-kız, çok karışık bir ilişkileri vardı. Çok düşküdüler birbirlerine. O ölümünden sonra toparlayamadı, biraz şeyde kaldı. Belki dağılır. Yani, insanların birbirlerine zaman ayırmaları çok önemli. O duruma geldik ki, kimse kimseye, ya ben, biz aynı yerdeyiz, aynı ofisin içindeyiz, dün ona bir şey anlatmaya uğraşıyorum, o da bir şey yapmaya uğraşıyormuş bilgisayarda, dikmiş gözlerini bana. "Ya," dedim, "mal gibi ne bakıyorsun? Anlattığım gayet ciddi bir olay! Niye öyle bakıyorsun?" "Ben seni dinlemiyorum ki!" deyince, "Valla" dedim, "seni camdan atarım. Ölmezsin de gene ben bakarım." Madem dinlemiyorsun, de ki yani; abla ben seni dinlemiyorum, ben de yormayayım çenemi (gülüyor).

Bana değer verdiğin için teşekkür, bu kadar zaman ayırdığın için teşekkür ederim. Basit bir şey değil ki, zaman çok önemli. Çok teşekkür ediyorum.